

ROSE TREMAIN'İN *THE ROAD HOME* ROMANINDA LYDIA KARAKTERİNDEKİ SİNDERELLA SENDROMU

Dündar Can ÖZTEKİN^{1,*}, Ajda BAŞTAN²

¹ Uzman Psikolog, dundar.c@hotmail.com, ORCID ID 0000-0001-8370-203X

² Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, ajdabastan@gmail.com, ORCID 0000-0001-8171-8644
DOI NR. : 10.5281/zenodo.14480961

ÖZET

Bu makalede, İngiliz romancı Rose Tremain'in 2007 yılında yayımlanan *The Road Home* adlı eserinde Lydia karakterinin Colette Dowling'in 1981'de popülerleştirdiği Sinderella sendromu kavramı çerçevesinde incelenmesi ele alınmıştır. Roman, bir göç hikâyesi olarak edebiyat dünyasında dikkat çekmiştir. Ana teması, başkarakter Lev'in doğu Avrupa'dan Londra'ya göçü ve bu süreçte yaşadığı deneyimlere odaklanırken, romanın önemli karakterlerinden biri de otuz dokuz yaşında, hiç evlenmemiş olan Lydia'dır. Sinderella sendromu, kadınların kendi potansiyellerini gerçekleştirmeden bir prens tarafından kurtarılmayı beklemeleri ve başkalarına bağımlı yaşamaları olarak tanımlanır. Bu sendrom, kadınların özsaygı eksikliği, bağımlı ilişkiler ve kişisel tatmin arayışı gibi özelliklerle karakterize edilen bir psikolojik durumdur ve Lydia, bu sendromun etkilerini taşıyan bir karakter olarak öne çıkar. Londra'ya göç eden Lydia, dil becerileri ve çevirmen olarak iş bulma umuduyla yeni bir başlangıç yapmaya çalışır gibi gözükse de, bağımlılık eğilimleri ve bir erkek tarafından kurtarılma arzusu, onun kişisel ve profesyonel yaşamında önemli bir rol oynar. Sonunda Lydia, yaşlı, evli, çocuk ve torun sahibi, çok ünlü ve zengin bir orkestra şefinin metresi olur ve bu durumda, Lydia'nın prensi olan adam, onun Sinderella sendromunun bir yansıması olarak kurtarıcısı olur. Tremain'in romanı, bu bağlamda, kadınların psikolojik ve toplumsal dinamiklerini ele alarak okuyuculara önemli bir perspektif sunar.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Kuramı, Colette Dowling, Rose Tremain, Sigmund Freud, Sinderella Sendromu, *The Road Home*

THE CINDERELLA COMPLEX IN THE CHARACTER OF LYDIA IN ROSE TREMAIN'S *THE ROAD HOME*

ABSTRACT

This article examines the character of Lydia in English novelist Rose Tremain's 2007 novel *The Road Home*

through the lens of the Cinderella complex, a concept popularized by Colette Dowling in 1981. Tremain's work has garnered attention in the literary world as a migration story and its main theme focuses on the experiences of the protagonist Lev, who migrates from Eastern Europe to London. Among the significant characters in the novel is Lydia, a thirty-nine-year-old woman who has never married. The Cinderella complex is defined as a psychological condition where women wait for a prince to rescue them and live dependently on others instead of realizing their potential. This syndrome is characterized by a lack of self-esteem, dependent relationships, and a pursuit of personal satisfaction, traits that are evident in Lydia's character. Although Lydia appears to be making a fresh start in London, hoping to find a job as a translator thanks to her language skills, her tendencies toward dependency and a desire to be rescued by a man play a crucial role in her personal and professional life. Eventually, Lydia becomes the mistress of a wealthy, famous, and married orchestra conductor, who is old and has children and grandchildren. In this scenario, Lydia's prince is the orchestra conductor, who acts as her rescuer and embodies the manifestation of the Cinderella complex. Tremain's novel, in this context, offers readers a critical perspective on the psychological and social dynamics affecting women.

Keywords: Attachment Theory, Colette Dowling, Rose Tremain, Sigmund Freud, Cinderella Complex, *The Road Home*

GİRİŞ

İnsanlar, yaşamları boyunca çeşitli ilişkiler kurarak çevrelerindeki insanlarla bağlar oluştururlar. Aile, dostluk ve romantik bağlar bu ilişki türlerinin başında gelir. Yeni doğan bir bebek, temel ihtiyaçlarını karşılayan kişiyle sürekli bir temas halindedir. Söz konusu ihtiyaçların sağlanması, bebek için yaşamsal bir

önem taşır (Eroğlu, 2023; Subaşı ve Kazan, 2020). Eksik ya da tutarsız karşılanan bu ihtiyaçlar ise ilerleyen yaşlarda çeşitli sağlık sorunları ve psikolojik problemler doğurabilir. Bu nedenle, insanın erken dönem ilişkileri, özellikle bakım veren ile kurduğu bağ, hayat boyu etkisini sürdüren önemli bir unsur olarak incelenir (Arslanlı ve Çelebioğlu, 2022). Çocukluk döneminde kurulan bağlar, bireyin gelecekteki ilişkilerinde güvenli ya da kaygılı bağlanma biçimlerinin gelişmesine yol açar. Bağlanma Kuramı, bireyin benlik algısını ve çevreyle ilişkilerini şekillendiren önemli bir temel sunar (Bowlby, 2010; Nacar ve Gökçaya, 2019). Kuram, bireyin doğduğu andan itibaren bakım verenile kurduğu bağın, onun güven duygusu ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasında belirleyici olduğunu öne sürer. Güvenli bağlanma, bireyin karşılaştığı zorluklarla başa çıkabilmesi için bir içsel kaynak sağlar ve onun ikili ilişkilerde güvenli bağlar kurmasını destekler. Buna karşın, güvenli bağlanma sağlayamayan bireylerde ise kaygılı veya kaçınan bağlanma biçimleri gelişebilir (Ainsworth, 1978; Kesebir ve ark., 2011; Özer, 2018). Çocuklukta yaşanan güvenli bağlanmanın, kişiyi olumsuz olaylarla başa çıkmada dirençli kılarken, güvenli bağlanma geliştiremeyen bireyler, yetişkinlikte de güvensiz ilişki biçimleri geliştirmeye eğilimli olurlar. Bu durum özellikle kadınlarda Sinderella Sendromu olarak tanımlanan bir eğilimle sonuçlanabilir.

Rose Tremain'in *The Road Home* romanındaki Lydia karakterinde Sinderella Sendromu'nun izlerini görmek mümkündür. Sinderella sendromu adını ülkemizde Külkedisi olarak bilinen masal kahramanından alır ve kadınların özgürlük ve bağımsızlık konusunda duydukları korkuyu ifade eder. Söz konusu sendrom, kadınların özsaygı eksikliği, bağımlı ilişkiler ve kişisel tatmin arayışı ile karakterize edilen bir psikolojik durumdur. Bu kavram, Colette Dowling'in 1981 yılında yayımlanan *The Cinderella Complex: Women's Hidden Fear of Independence* (Sinderella Sendromu: Kadınların Bağımsızlık Korkusu) adlı eserinde detaylı bir

şekilde ele alınmıştır. Kitapta, kadınların bağımsızlıktan kaçınarak erkeklere bağımlı olma eğilimleri derinlemesine irdelenir. Aynı yıl *New York Times* gazetesinde yayımlanan Dowling'in makalesi, Sinderella sendromunun daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.

Kadınlar, toplumsal normlar ve beklentiler doğrultusunda yaşamlarını sürdürürken, bu bağımlı yaşam tarzına hapsolurlar. Söz konusu sendromu yaşayan kadınlar, genellikle hayatlarında bağımsızlıklarını kazanmak yerine başkalarına bağımlı kalmayı tercih ederler. Dowling'e göre Sinderella sendromu, kadınları zihinlerini ve yaratıcılıklarını tam olarak kullanmaktan alıkoyan, başkaları tarafından bakılma arzusunun derin köklerine dayanan bir kişisel ve psikolojik bağımlılık durumudur (Dowling, 1994, s.19). Dahası Dowling, bu sendromun temel özellikleri arasında öz güven eksikliği, toplumsal beklentiler ve içsel çatışma bulunduğunu dile getirir. Sinderella sendromunu yaşayan kadınlar, başkalarının onlara bakım yapmasını ve yönlendirmesini beklerler. Bu durum, kendi ihtiyaçlarını ve isteklerini göz ardı etmeleriyle sonuçlanır (Dowling, 1994, s. 27). Çocukluklarından itibaren bir erkeğe bağımlı olma ve korunma isteğiyle yetiştirilen bu kadınlar, bağımlı ilişkilere yönelirler ve bireysel gelişimlerini engellerler (Dowling, 1994, s. 3). Bağımsız olma fikri, birçok kadın için korkutucu ve kaygı vericidir (Dowling, 1994, s. 4).

Özgüven eksikliği de Sinderella sendromunun bir diğer önemli özelliğidir. Dowling (1994, s. 96), Sinderella Sendromu yaşayan kadınların genellikle düşük özsaygı ve özgüven eksikliği yaşadıklarını belirtmektedir. Bu kadınların, başarısızlık korkusunun etkisiyle kendi potansiyellerini gerçekleştirmekte güçlük çektiklerine dikkat çeker. Kendi benliklerini bulma sürecinde, başkalarının onayına bağımlı hale gelmeleri, kimlik oluşumlarını olumsuz yönde etkiler. Toplumsal beklentiler, Sinderella sendromunun derinleşmesine katkıda bulunan bir diğer faktördür. Özellikle toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentileri, kadınların "uyumlu" ve

“sevimli” olmalarını isterken, bağımsızlık ve güç gibi nitelikler genellikle olumsuz algılanır (Dowling, 1994, s. 88). Bu durum, kadınların kendi ihtiyaçlarını ve isteklerini göz ardı etmelerine neden olur. Son olarak, içsel çatışma Sinderella sendromunun bir diğer belirleyici özelliğidir. Kadınlar, bağımsız olma arzusu ile bağımlı olma isteği arasında içsel bir çatışma ve korku yaşarlar (Dowling, 1994, s. 14). Söz konusu çatışma, kadınların kendi potansiyellerini gerçekleştirmelerini ve bağımsız bir yaşam sürmelerini zorlaştırır. Öyleyse Dowling’in Sinderella sendromu tanımı, kadınların toplumsal normlar ve kişisel korkular nedeniyle nasıl bağımlı hale geldiklerini ve bunun bireysel gelişimlerine nasıl engel olduğunu açıkça ortaya koyar. Bu sendrom, kadınların özgüvenlerini ve bağımsızlıklarını kazanma yolunda karşılaştıkları zorlukları anlamak için önemli bir çerçeve sunar.

SİNDERELLA SENDROMUNUN ETKİLERİ

Sinderella sendromunun bireyler üzerinde çeşitli etkileri bulunmaktadır. Bu etkiler arasında ilişkilerdeki sorunlar, düşük özsaygı ve kişisel tatminsizlik yer alır. İlişkilerde bağımlılık, partnerler arasında dengesizlik yaratabilir ve kadınların kendilerini gerçekleştirmelerini engelleyebilir. Ayrıca, bu sendromu yaşayan bireyler, kişisel hedeflerini ve hayallerini gerçekleştirmekte zorlanabilirler (Dowling, 1981). Sendrom, kadınların bireysel gelişimlerini ve toplumsal rollerini derinden etkiler, bu da onların yaşamlarında önemli değişiklikler yapmalarını zorlaştırır. Bununla birlikte, Sinderella sendromu, kadınların hayatlarına aldıkları erkeklerin kusurlu yönlerini görmezden gelmelerine ve onları idol haline getirmelerine neden olur. Bu durum, gerçekçi olmayan ve karşılanması olanaksız beklentilere sahip olmalarına yol açar. Sendrom, “cinsiyetçi tutum”, “sorumluluktan kaçma” ve “kariyerden vazgeçme” alt boyutlarını içerir. Ayrılık kaygısı ve bağlanma stilleri ile Sinderella sendromu arasında yapılan bir araştırmada, kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma ile Sinderella

sendromunun alt boyutları arasında pozitif ilişki saptanmıştır (Çakır ve ark., 2023). Öte yandan, bu sendromdan muzdarip kadınlar kendilerini sosyal olarak aşağılanmış hissederek ve bunun temel nedeninin düşük özgüven olduğu düşünülmektedir (Saha ve Safri, 2016).

Sinderella sendromu ve kaygılı bağlanma stili arasında bir köprü kuracak olursak, ilişki kurulan karşı tarafın idol haline gelmesi, düşük özgüven problemi ve sosyal olarak aşağılanmış olma hissi ortaklık göstermektedir. Sinderella sendromu, bağımsızlıktan korkan kadınları ifade eden bir kavram olarak literatürde kavramsallaştırılmıştır. Bu sendroma sahip kadınlar, mutlu yaşamının formülünü bir erkeğin hayatlarını kontrol etmesinde ve köklü biçimde değiştirmesinde bulurlar. Söz konusu durum, kadının kendisini aciziyet içinde hissetmesine neden olur (Dowling, 1981). Aslında Sinderella sendromu, çoğunlukla kadınların toplum içindeki rollerini, özsaygılarını ve ilişkilerini derinlemesine etkileyen bir zihinsel durumu tanımlar. Bu sendromu yaşayan bireyler, genellikle kendilerini başkaları için tamamlanmamış ve yetersiz hissederek. Bireyler, kendilerine yönelik eleştirilerden kaçınmak adına başkalarına hizmet etme arzusuyla dolu olabilirler. Bu durum, çoğu zaman kişisel hedeflerin ve ihtiyaçların geri plana atılmasına neden olur. Kadınların kendilerini “acı çeken genç kızlar” olarak tanımladığı durumda, yaşadıkları acıdan onları koruyabilecek bir erkeği beklemediklerini öne süren Sinderella sendromu, hayatlarını kontrol altında tutan bir erkeğin kendilerini mutlu hissettireceğine yönelik bir inancı da barındırır (Saha ve Safri, 2016). Kadınlar, ilköğretimden akademik eğitime, meslek yaşamından evlilik yaşamına kadar yaşamlarının çeşitli dönemlerinde bağımlılıklarını korumak istemektedirler (Dowling, 1998). Sinderella sendromunun tüm kadınlarda görüldüğünü öne süren çalışmalar da bulunmaktadır ve tüm kadınların gizli bir bağımsızlık korkusuna sahip olduğu iddia edilmektedir (Barnes, 2009).

Saha ve Safri (2016), yaptıkları çalışmada çeşitli yaş gruplarından 100-140 Hintli kadın ile araştırma gerçekleştirmişlerdir. Katılımcılar arasında çalışanlar, eğitime devam edenler ve ev hanımları bulunmaktadır. Ayrıca, bazı katılımcılar evli, bazıları ise evlenmeye hazır bekârlardır. Katılımcılara “Külkedisi” masalı sorulduğunda, masalın ana karakteri Külkedisi’nin prens tarafından kurtarıldığı, zorba üvey anne ve kardeşlerden daha fazla hatırlandığı görülmüştür. Sinderella sendromu hakkında bilgi verildiğinde ise, çalışan kadınların sendromu reddettiği, ev hanımı kadınların ise onayladığı ortaya çıkmıştır. Çalışan kadınlara sendrom detaylı bir şekilde anlatıldığında, finansmanlarının erkekler tarafından yönetildiğini ve korunduklarını ifade ederek bundan mutluluk duyduklarını belirtmişlerdir (Saha ve Safri, 2016). Öte yandan, kadınların ev içindeki ve ev dışındaki rolleri arasındaki değerlendirilmede, ev dışında rol üstlenen kadının mesleki sorumluluklarını yerine getirirken, aynı zamanda ev kadınlığı ve annelik rollerine de ilgi göstermesi beklenmektedir. Yeterince ilgi göstermeyen kadınların ayıplandığı, aynı şekilde müsamaha gösteren erkeklerin de eleştirildiği gözlemlenmiştir (Eken, 2006).

Sinderella sendromu yaşayan kadınlar, yalnızca romantik ilişkilerde değil, profesyonel ilişkilerde de sorunlar yaşamaktadır. Yetenekli kadınlar, güçlü erkeklerin akıllı ancak görünmeyen destekçileri olmayı tercih etmekte ve kariyer planlamalarını bu doğrultuda yapmaktadırlar. Kadınların erkeklerden daha fazla başarısız olma korkusu, yeteneklerine olan güven eksikliği, bağımsızlık ve özgüven geliştirme süreçlerinde yaşanan zorluklar, profesyonel roller ile kişisel roller arasındaki çatışmalar, sendromun oluşmasına neden olan faktörler arasında yer alır. Kadınların sürekli çalışması, birçok şeye rıza göstermesi ve ödüllendirilmeyi beklemesi, Sinderella sendromunun en belirgin özellikleri olarak değerlendirilir (Demir ve ark., 2021). Kişiyi bağımlılık kavramı, yakınlık kurma ve etkileşim ihtiyacı temelinde gelişen irrasyonel düşünceler, inançlar, duygular ve davranışlar

olarak tanımlanmaktadır (Wells ve ark., 2006). Bağımlı bireyler, sevilme arzusuyla tavizler verir ve kendilerini ve çevresindekileri “iyi” karakterlere sahip olarak göstermeye çalışırlar. Bu kişiler, diğer insanlarla benzer görüşleri dile getirir, yardım eder, kendi istek ve beklentilerini göz ardı eder ve çıkarlarını gözetmeden yaşama eğiliminde bulunurlar. Toplumsal yaşamda uyum sürecinde itaat, boyun eğme ve sağlıksız yöntemlere başvururlar. Bu durum, psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir ve depresyon, kaygı, yeme bozuklukları gibi psikopatolojilere yol açabilir (İskifoğlu ve İskifoğlu, 2020). Bu kapsamda, kişiyi bağımlılık ve Sinderella sendromu, birlikte değerlendirilmesi gereken iki kavram olarak karşımıza çıkar. Her iki kavram da, bir kişiyi karşı bağımlılık geliştirme temasını paylaşır. Yukarıda da değinildiği gibi, Sinderella sendromundan muzdarip bireyler, partnerlerini bir idol olarak görüp yaşamlarını onların kontrolüne bırakmakta, kişiyi bağımlılık sürecinde tavizler vermektedir. Diğer yandan, kişinin kendisini yönetmesini kabul etmesi, kişiyi bağımlılıkta kendi istek ve arzularını geri plana atması ve kendi çıkarlarını önemsememesi de bu sürecin bir parçasıdır. İdol haline getirilmiş partner, verilen tavizler ve kişinin kendi hayatını yönetmeye ilişkin kabulü, sevilme arzusunun dışı vurumu olarak değerlendirilebilir.

FREUDYEN TEORİ BAKIMINDAN SİNDERELLA SENDROMU

Sigmund Freud’un geliştirdiği Psikoanalitik Teori çerçevesinde, Sinderella sendromunu değerlendirmek, kadınların çocukluk dönemlerinde geliştirdikleri Elektra kompleksi ile ilgili bir anlayış geliştirmeyi gerektirir. Elektra kompleksi, Yunan mitolojisindeki Elektra’nın babasına duyduğu aşk ve babasını öldürme arzusundan esinlenmiştir. Freud bu kavramı Oidipus kompleksi olarak nitelendirse de, Carl Gustav Jung bu kavramı Elektra kompleksi olarak adlandırmıştır (Topçu, 2017). Çocukluk döneminde babaya duyulan yakınlık ve anneye duyulan rekabet, kadınların ilerleyen

yaşamlarında erkeklere karşı bağımlılık eğilimlerini pekiştirebilir. Bu bağlamda, Sinderella sendromu, erkekte kurtarıcı bir figür arayışını ve erkeğin bir idol haline gelmesini, çocukluk dönemindeki Oidipus kompleksine benzer dinamiklerle ilişkilendirilebilir (Freud, 2014).

Savunma mekanizmaları, Psikoanalitik Teori'nin temel unsurlarından biridir. Sinderella sendromundan muzdarip kadınların, özgüven ve bağımsızlık sorunlarını telafi etmek amacıyla erkek figürlerine yönelmeleri bu mekanizmaların bir yansıması olarak görülebilir. Bu durumda, güçlü ve yöneten bir erkek figürü, kadının bağımsızlık sorununu belirsiz bir zamana erteleyerek bu sorundan kaçmasına olanak tanır. Özgüven eksikliği bağlamında da, erkek figürünün kadının yaşamında çeşitli kararları dikte edebilmesi, kadının özgüvenini geliştirme çabasını engeller. Böylece, güçlü erkek figürü, bağımsızlık ve özgüven gelişimi için gereken çabayı kadından alarak bir savunma mekanizması nesnesi olarak işlev görür. Freud'un (2012) teorisine göre, idolizasyon süreci insanların hayatında önemli bir yer tutar. Dahası Freud (2006), narsisizmi bireyin kendisine olan hayranlığı ve bu hayranlık neticesinde başkalarından onay alma ihtiyacı olarak tanımlar. Sinderella sendromu yaşayan kadınların idolize ettiği erkek figürü, narsistik ihtiyaçların karşılanmasında önemli bir rol oynar. Kadın, bir erkeğin kurtarmasına duyduğu ihtiyaçla kendi değerlerini, erkek figürü üzerinden belirlemeye çalışır. Söz konusu süreç, kadınların özgüven ve bağımsızlık geliştirmelerinde ciddi engellere yol açar. Bu bakımdan, Sinderella sendromu, kadının kendi potansiyelini gerçekleştirmesini engelleyen ve erkek figürüne bağımlılığı artıran bir psikolojik durum olarak değerlendirilmelidir.

THE ROAD HOME (MEMLEKETE DÖNÜŞ) KİTABI

Çağdaş İngiliz romancı Rose Tremain'in 2007'de yayınlanan *The Road Home* adlı etkileyici eseri

kırkly yaşlarda dul bir erkek olan Lev'in, Doğu Avrupa'dan Londra'ya göçü ve bu süreçteki deneyimlerini ele alır. Lev, ekonomik zorluklar ve kişisel trajediler nedeniyle doğduğu toprakları terk ederek İngiltere'de yeni bir hayat kurma arayışına girer. Roman, onun yeni bir ülkede hayatta kalma mücadelesini, kimlik arayışını ve yeni bir yaşam kurma çabalarını derinlemesine işler. Romanın öne çıkan karakterlerinden biri de Lydia'dır. Lydia, kırkly yaşlarına yaklaşmış, İngilizce öğretmeni ve çevirmen olarak çalışan, hiç evlenmemiş bir kadındır. Lydia ve Lev'in yolları, Lev'in Londra'ya doğru yaptığı yolculuk sırasında kesişir. Tesadüfen otobüste yan yana oturan ikili, yaklaşık elli saat süren bu yolculuk boyunca birbirlerine yol arkadaşı olurlar. Lydia, Lev'in hayatında önemli bir rol oynar ve onun yeni hayatına adapte olmasında ona destek olur. Lev'in Londra'daki yaşam mücadelesi, Lydia ile kurduğu bu tesadüfi ancak anlamlı bağla daha da derinleşir. Tremain'in ustalıkla işlediği bu karakterler ve aralarındaki ilişki, göçmenlerin karşılaştığı zorlukları, yabancılık hissini ve yeni bir hayata adapte olma sürecini etkileyici bir şekilde ortaya koyar. Her iki karakter daha sonra memleketlerine geri dönerler. Roman, hem duygusal hem de düşündürücü temalarıyla okuyuculara empati kurma ve göçmenlerin deneyimlerini daha iyi anlama fırsatı sunar.

LYDIA'NIN PSİKOLOJİK DURUMU VE BAĞLANMA KURAMI

Lydia'nın psikolojik durumu ve bağlanma kuramı, Rose Tremain'in *The Road Home* romanında derinlemesine işlenmiştir. Lydia, yalnızca bir birey olarak değil, aynı zamanda toplumsal normların ve beklentilerin etkisi altında yaşayan bir kadındır. Roman, Lydia'nın yaşadığı zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkma becerileri etrafında şekillenir. Lydia'nın ailesini maddi zorluklar içinde bırakıp yeni bir hayat kurma çabası, aynı zamanda içsel duygu ve benlik algısıyla yüzleşmesini gerektirir. Bu bağlamda, Lydia'nın kendine değer verme şekli büyük bir önem taşır. Lydia ve Lev'in tanışması, romanın önemli anlarından biridir. Lev ve Lydia,

otobüste karşılaşır ve aynı memlekette büyüdüklerini öğrenirler. Lydia, İngiltere'ye göç etme nedenini Lev'e anlatırken, doğduğu topraklarda, özellikle de çalıştığı okuldan ve yaşadığı yerden bıktığını belirtir. Hayatının geri kalanını monoton bir yaşamla geçirmek istemediğini ifade eder (Tremain, 2008, s. 3). Lev, Lydia'nın bu duygularını anladığını söyler ve bu, Lydia'nın yeni bir başlangıç yapma arzusunu gösterir.

Lydia'nın davranışları, bağlanma kuramının temelleri ışığında analiz edilebilir. Bağlanma kuramı, bireylerin erken çocukluk dönemindeki ilişkisel deneyimlerinin, yetişkinlikteki ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini açıklar. Lydia, 39 yaşında bir kadın olarak, yol boyunca Lev'e yemek verirken (Tremain, 2008, s. 10)¹ ve kendine kazak örerken (Tremain, 2008, s. 12) sürekli olarak başkalarına yardım etmeye ve kendini meşgul etmeye çalışan bir yapıya sahiptir. Bu durum, Lydia'nın başkalarına yardım etme ihtiyacını ve kendi değeri üzerinde düşünme şeklini yansıtır. Lydia'nın kaygılı bağlanma belirtileri, onun sürekli olarak Lev'in ilgisini çekmeye çalışması ve onu elde tutma çabalarından anlaşılabilir. Örneğin, Lev, en iyi arkadaşı Rudi'den bahsederken Lydia'nın hemen "Rudi zengin mi, arabası var mı?" diye sorması (Tremain, 2008, s. 12), onun güvenlik arayışının ve maddi kaynaklara olan ihtiyacının bir göstergesidir. Ayrıca, Londra'ya vardıklarında Lev ve Lydia'nın birbirlerinden ayrılması sırasında Lydia'nın taksiye binerken Lev'e dönüp el sallaması ve Lev'in Lydia'nın yüzündeki üzüntüyü fark etmesi (Tremain, 2008, s. 17), Lydia'nın ayrılıklara karşı duyduğu derin kaygıyı ortaya koyar. Lydia'nın Lev'in ceketinin cebinde bıraktığı bir notta "işte adresim, telefonum, yardım lazımsa beni ara" (Tremain, 2008, s. 28) yazması, onun ilişkiyi sürdürme ve bağlarını koparmama çabasının bir diğer göstergesidir. Bu davranış, Lydia'nın ilişkiyi

devam ettirme ve güven arayışını vurgular. Lydia'nın bu çabaları, kaygılı bağlanma stilinin ve güvenlik arayışının roman boyunca nasıl etkili bir şekilde temsil edildiğini gösterir.

LYDIA'DA GÖZLEMLENEN SİNDERELLA SENDROMU

Lydia'nın davranışları, Sinderella sendromu ile örtüşmektedir çünkü kendisini kurtaracak bir prens arayışı ve bir erkeğe bağımlı yaşama isteği romanda belirgin bir şekilde görülür. Bu kadının Lev'e iş araması (Tremain, 2008, s. 53), ona çalışma yeri ve kiralık oda bulması (Tremain, 2008, s. 65, 67), onun başkalarına bağımlı yaşama eğiliminde olduğunu gösterir. Lydia'nın kendi ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarına duyduğu bağımlılık ve kendini başkalarına bağımlı hissetme eğilimi de bu tür davranışlarla ortaya çıkar. Daha sonra Lydia, Lev'e olan duygularını açarak onunla birlikte yaşamayı ve romantik bir ilişki kurmayı teklif eder. Lev tarafından reddedilen teklif, Lydia'nın yalnız yaşamının zorluğunu vurgulayan ifadeleriyle birleşince, onun derin bir yalnızlık ve yetersizlik hissi taşıdığını ortaya koyar (Tremain, 2008, s. 62-63). Lydia'nın yalnız kalma korkusu, Sinderella sendromunun temel özelliklerinden biri olarak, erkeğe olan bağımlılığını ve bu bağımlılığın getirdiği duygusal zorlukları gözler önüne serer. Bu kapsamda, Lydia'nın Lev ile kurmak istediği romantik ilişki, onun yalnızlık ve zorluklarına karşı bir çözüm arayışının bir yansımasıdır. Lev'i ikna edebileceği bir gerekçe olarak yalnızlığın zor olduğu ifadesi, Lydia'nın iç dünyasına dair bir ipucu sunar. Bir romantik ilişki içerisinde olmadığı dönemlerde yalnızlık ve zorluk yaşadığını ifade eder. Romantik ilişkiye sahip olmak, Lydia için bir konfor alanı yaratacak ve bu durum, Sinderella sendromunun etkilerini daha da belirgin hale getirecektir.

¹ *The Road Home* romanının orijinalinden Türkçeye çeviriler tarafımızca yapılmıştır.

Lydia'nın Lev'e yazdığı mektupta, romantik ilişki teklifinden dolayı özür dileyerek "çocuk gibi davrandım" demesi ve Lev'i yanında çalıştığı orkestra şefi Pyotor Greszler'in vereceği konsere davet etmesi (Tremain, 2008, s. 106), onun ilişkilerde yaşadığı duygusal dalgalanmaları ve kendini affettirme çabalarını yansıtır. Bu davranışlar, Lydia'nın ilişkilerde yaşadığı karmaşıklığı ve duygusal durumunu nasıl yönetmeye çalıştığını gösterir. Lydia'nın bu tür çabaları, Sinderella sendromunun bireyler üzerindeki etkilerini ve bu sendromla başa çıkma yollarını anlamak için önemli bir örnek teşkil eder. Sinderella sendromunda görülen kadınların özsaygı eksikliği, bağımlı ilişkiler ve kişisel tatmin arayışı, Lydia'nın davranışlarında belirgin şekilde ortaya çıkar. Daha sonra Lydia, kendisine bir iş bulur; bu iş, zengin bir ailenin çocuklarına bakıcılık yapmaktır. Ancak çalıştığı işte ve zengin aile tarafından yeterince saygı görmemesi, Lydia'yı birlikte çalıştığı yaşlı orkestra şefi Pyotor Greszler'in kendisine duyduğu saygıyı kıyaslamaya iter (Tremain, 2008, s. 127). Greszler, yaşlı bir orkestra şefidir (Tremain, 2008, s. 57) ve zengin aile ile herhangi bir benzer yanı yoktur. Lydia, bulduğu işte çalışırken bir yandan da Lev ile bağıını sürdürür. Lev'e sürekli buluşma tekliflerinde bulunan Lydia, bu buluşmalarda flörtöz davranışlar sergiler (Tremain, 2008, s. 128). Ayrıca, kendisine sevgi dolu bir köpeğinin olmasını istediğini ifade eder (Tremain, 2008, s. 129). Lev, Lydia'nın yanından ayrılmak istediğinde, Lydia yalvarır ve Lev'in gitmesini istemez (Tremain, 2008, s. 132). Lydia'nın Greszler ile olan ilişkisi de benzer şekilde analiz edilebilir. Greszler ile şehir şehir gezip onun metresi olacağını açıklayan Lydia, bu ilişkide maddi güvence ve statü arayışında olduğunu belirtir (Tremain, 2008, s. 185). "Köle gibi çalışıyorum, bu durumdan kurtulmak istiyorum" ve "Greszler bana para verecek, bana araba alacak, anneme buzdolabı alacak" ifadeleri (Tremain, 2008, s. 186-187), Lydia'nın bu ilişkiden beklentilerini açıkça ortaya koyar. Öte yandan, Lydia, kendi ailesinin yanında kaldığı süreçte Greszler ile metres ilişkisini saklar ve onun asistanı olduğunu söyler (Tremain, 2008, s.

187). Lüks otellerde kalmaya başlayan Lydia, bu durumla ve pahalı kıyafetlerle övünür (Tremain, 2008, s. 128).

Lydia'nın karakter gelişimini değerlendirmek, Sinderella sendromunu anlamak açısından büyük önem taşır. Lev ile kurduğu ilişkide, ona kiralık oda ve iş bulması, Lev'in hayatında önemli bir iyileşmeye neden olmuştur. Ancak Lev, Lydia için sadece bir yardımsever değil, aynı zamanda bir idol nesnesidir. Lev ile sürekli iletişimde olması, ona bağlılığını yüksek derecede göstermesi, hatta Lev'in reddine rağmen flörtöz davranma ısrarı, Lev'in Lydia için bir idol haline geldiğini ve bu durumun Sinderella sendromu kapsamında değerlendirilebileceğini gösterir. Lev'in beklentilerine uymaya çalışması ve Lev'i orkestratör Greszler'in konserine davet etmesi, Lydia'nın bu idolize etme çabasının önemli bir parçası olarak değerlendirilebilir. Lev romantik bir ilişki istemese de Lydia, onun istediği gibi davranma çabasını sürdürürken, bu adam ile iletişimi kopmamak için ufak rüşvetler kullanma yoluna da gitmektedir. Dahası, Lev yanından ayrılmak istediğinde, Lydia'nın ayrılmamak için gösterdiği çaba ve kendisine bir köpeğin olmasını istemesi, onun Lev'e olan bağımlılığını ve Lev ile kendini konfor alanında hissetme arzusunu ortaya koyar.

Lydia, çocuk bakıcılığı işindeki saygıyı, Greszler tarafından gördüğü saygı ile karşılaştırma ihtiyacı duyar. Lev ile kurduğu ilişki ile bu durumu mukayese etmemesi, dikkat çeken bir diğer husustur. Lydia, Lev ile istediği romantik ilişkiyi kuramamış ve sürekli olarak reddedilmiştir. Bu ilişkide kişisel tatmin sağlayan herhangi bir kazanım elde edememiştir. Çocuk bakıcılığı yaptığı evde kurduğu iletişim örüntüleri, kişisel tatmin arayışını yeterince karşılamadığı için Greszler ile olan ilişkisini karşılaştırması, Greszler-Lydia ilişkisinde kişisel tatmin arayışına hizmet eden unsurları aydınlatır. Greszler, yaşlı bir erkek olmasına rağmen Lydia, bu ilişkiden çeşitli kazanımlar elde ettiği için metres olmayı kabul etmiştir. Pahalı kıyafetler, lüks otel seyahatleri ve Greszler tarafından

gösterilen ilgiler, Lydia'nın kendini güvende hissetmesini sağlar ve öz saygı eksikliklerini bilinmez bir tarihe kadar erteleyebilir. Karakter başlangıçta Lev ile bir ilişki kurmaya çalışsa da, asıl tatminini prens olarak gördüğü Greszler'den elde etmiş ve ona metres olmayı kabul ederek ciddi bir taviz vermiştir.

SONUÇ

Bu araştırma, İngiliz Edebiyatı'ndan *The Road Home* kitabındaki Lydia karakteri üzerine psikolojik bir tahlil yapmak amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden tematik analiz kullanılarak Lydia'nın düşünce ve davranışları Sinderella sendromu teması üzerinden incelenmiştir. Bu kapsamda çalışma, bir örnek olay incelemesi olarak ele alınmış ve Lydia karakteri özelinde derinlemesine bir analiz yapılmıştır. Lydia'nın davranışları, psikolojik durumu betimsel yöntemle detaylı bir şekilde tanımlanmıştır. Veriler, doküman analizi yöntemiyle *The Road Home* romanındaki metinlerden toplanmıştır. Bu yöntemler, Lydia karakterinin psikolojik tahlilini bilimsel bir temele oturtturarak, derinlemesine ve sistematik bir analiz yapılmasına olanak sağlar.

Sinderella sendromu, kadınların özsaygı eksikliği, bağımlı ilişkiler ve kişisel tatmin arayışı ile karakterize edilen bir psikolojik durumdur. Rose Tremain'in *The Road Home* romanında, Lydia karakteri Sinderella sendromunun birçok yönünü deneyimlemektedir. Kendini yetersiz hissetmesi, başkalarının beklentilerine göre davranma çabası ve ilişkilerindeki dengesizlik, karakterini derin bir şekilde etkilemektedir. Tremain, Lydia'nın hikâyesi aracılığıyla bireylerin toplumsal normlar ve beklentiler karşısında nasıl zorlandıklarını ve kendilerini bulma süreçlerini ustalıkla işlemiştir. Lydia'nın karakterinde Sinderella sendromunun belirgin izleri görülmektedir. Roman boyunca, Lydia'nın başkalarının onayını almak için gösterdiği çabalar ve içsel çatışmalar, bu sendromun özelliklerini yansıtmaktadır. Lydia,

kendini yetersiz hissetmekte ve çevresindekilerin beklentilerine göre davranmaya çalışmaktadır; bu durum, kişisel arzularını ve hedeflerini sürekli olarak geri plana itmesine neden olur. Ailesine karşı duyduğu yükümlülükler ve onları mutlu etme isteği, Lydia'nın kendi ihtiyaçlarını görmezden gelmesine yol açar. Özellikle yeni bir hayata başlama çabası sırasında, çevresindekilere hizmet etme arzusu ön plana çıkar. Bu durum, onun kimlik arayışını ve benlik algısını karmaşık hale getirir.

Lydia'nın özel hayatında da Sinderella sendromunun etkileri belirgindir. Destek arayışı içinde olduğu ilişkiler, genellikle onu tatmin etmekten ziyade başkalarını tatmin etmeye odaklanmıştır. Ayrıca, kendini köle olmaktan kurtaracak bir "prens" arayışı içindedir. Sonuç olarak, Lydia'nın karakteri, kişisel bir yolculuğun ötesinde toplumsal bir yansıma olarak değerlendirilebilir. Sinderella sendromunun etkileri altında şekillenen yaşantısı, birey olmanın zorluklarını ve bu süreçte gelişimini anlamamıza yardımcı olur. Tremain'in eseri, bireylerin kendilerini bulma çabasıyla ilgili derin bir içgörü sunarak, birçok okuyucu için evrensel bir tema haline gelmiştir.

KAYNAKÇA

Ainsworth, M. D. S. (1978). The bowlby-ainsworth attachment theory. *Behavioral and brain sciences*, 1(3), 436-438.

Arslanlı, S. E., & Çelebioğlu, A. (2022). Babaların Yenidoğan Bakımına Katılmasının Baba Bebek Bağlanmasına Etkisi. *Doğu Karadeniz Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 58-67.

Barnes, S. L. (2009). Romantic and familial relationships with black males: Implications of the Cinderella complex and Prince Charming ideal. *Black Women, Gender & Families*, 3(2), 1-28.

Bowlby, E. J. M. (2010). *Separation: Anxiety and anger: Attachment and loss Volume 2* (Vol. 2). Random House.

Çakır, E. A., Batık, M. V., & Çakır, E. (2023). Kadınlarda Bağlanma Stilleri ve Cinderella Sendromu. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(88), 1653-1666.

Demir, M., Kaya, L., Turan, M., & Batık, M. V. (2021). Cinderella syndrome" Women with fear of independence": Developing a scale. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8(1), 166-173.

Dowling, C. (1981, March 22). The Cinderella Syndrome. *The New York Times Magazine*.
<https://www.nytimes.com/1981/03/22/magazine/the-cinderella-syndrome.html>

Dowling, C. (1994). *The Cinderella Complex: Women's Hidden Fear of Independence*. London: Harper Collins Publishers.

Eken, H. (2006). Toplumsal Cinsiyet Olgusu Temelinde Mesleğe İlişkin Rol ile Aile içi rol Etkileşimi: Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Kadın Subaylar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 247-279.

Eroğlu, M. (2023). Çocukluk Döneminde Bilişsel Gelişim: Piaget ve Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramlarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması. *Journal of Education and New Approaches*, 6(1), 69-77.

Freud, S. (2006). *Narsisizm Üzerine ve Scherber Vakası*, (Çeviri Mustafa Atakay), 2. Baskı, Metis Yayınları, İstanbul

Freud, S. (2012). *Totem ve Tabu*, (Çeviri Hasan İlhan), Alter Yayıncılık, Ankara.

Freud, S. (2014). *Haz İlkesinin Ötesinde Ben ve İd*, (Çeviri Ali Babaoğlu), 4. Basım, Metis Yayınları, İstanbul.

İskifoğlu, T. Ç., & İskifoğlu, G. (2020). Kişilerarası bağımlılık fenomeni üzerine bir derleme. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 2(3), 187-191.

Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö., & Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.

Nacar, E. H., & Gökkaya, F. (2019). Bağlanma ve maternal bağlanma konusunda bir derleme. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 1(1), 50-56.

Özer, İ. Ö. (2018). Bağlanmanın doğal sonucu: Ayrılma kaygısı. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 125-134.

Saha, S., & Safri, T. S. (2016). Cinderella complex: theoretical roots to psychological dependency syndrome in women. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(3), 118-122.

Subaşı, N. G., & Kazan, H. (2020). Çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimindeki etkisi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(2), 147-162.

Topçu, H. (2017). Psikanalitik Bir Okuma Denemesi: Elektra Kompleksi Işığında Aşk-ı Memnu. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-9.

Tremain, R. (2008). *The Road Home*.
London: Vintage Books.

Wells, M. C., Hill, M. B., Brack, G., Brack,
C. J., & Firestone, E. E. (2006).
Codependency's relationship to defining
characteristics in college students. *Journal of
College Student Psychotherapy*, 20(4), 71-
84.